

5. Грибан Г.П., Гарлінська А.М., Солодовник О.В. та ін. Формування культури здорового способу життя здобувачів закладів вищої освіти засобами фізкультурно-оздоровчої діяльності. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. За ред. О.В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Випуск 6 (151) 22. С. 42–46.

6. Робоча програма навчальної дисципліни вибіркової освітньої компоненти «Актуальні проблеми фізичної культури» для підготовки здобувачів третього (доктор філософії) рівня вищої освіти. ЖДУ імені Івана Франка, 2024. Укладач Г. Грибан. 12 с.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАНЬ І УМІНЬ У ЗДОБУВАЧІВ ЗА ВИБІРКОВОЮ ОСВІТНЬОЮ КОМПОНЕНТОЮ «ТЕХНОЛОГІЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Грибан Г.П.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Актуальність теми дослідження. Науково-дослідна робота здобувачів наукового ступеня доктор філософії є найбільш ефективним методом підготовки фахівців у закладах вищої освіти. Вона розвиває творче мислення, індивідуальні здібності, дослідницькі навички здобувачів, розвиває наукову інтуїцію, глибину мислення, творчий підхід до сприйняття знань і практичне застосування їх для вирішення завдань і наукових проблем [1, 3, 4]. Сучасний фахівець повинен мати не тільки глибоку професійну підготовку, а й певний обсяг знань у галузі наукових досліджень, що передбачає засвоєння методологічних засад наукової праці, уміння збирати і опрацьовувати інформацію, розробляти програми наукових досліджень, аналізувати одержані результати та оформляти їх у вигляді наукового звіту. Поряд із практичними вміннями здійснювати наукове дослідження, необхідною умовою ефективною та успішною науковою діяльністю є готовність особистості до науково-дослідної роботи, її пошукова активність, продуктивна дослідницька поведінка, стійке прагнення до творчого наукового пошуку та комплекс індивідуально-психологічних і характерологічних особливостей, що забезпечить високу ефективність її професійного функціонування [2, с. 7].

Мета дослідження полягає у модернізації та удосконаленні вибіркової освітньої компоненти «Технологія оформлення та представлення наукових досліджень» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступінь вищої освіти – доктор філософії.

Результати досліджень. Навчальна дисципліна «Технологія оформлення та представлення наукових досліджень» спрямована на формування уміння здобувачів аналізувати, систематизувати й узагальнювати зібраний матеріал, оволодіння прийомами педагогічного дослідження, вдосконалення уміння грамотно, науковою мовою оформлювати та представляти результати

дослідження, робити самостійні висновки. Ця дисципліна тісно пов'язана з теорією і методикою навчання фізичної культури, епістемологією та методологією наукового пізнання, основами спілкування науковою іноземною мовою, сучасною системою наукової інформації, наукометрією, трансферними технологіями та управлінням науковими проектами педагогіки, фізіології, теорії і методики фізичного виховання [5].

Зміст навчальної дисципліни складають такі теми:

- Технологія наукового дослідження.
- Організація науково-дослідної роботи.
- Напрями та послідовність наукових досліджень.
- Технологія оформлення теоретичних досліджень.
- Технологія оформлення експериментальних досліджень.
- Технологія обробки результатів експерименту за повними факторними показниками та їх представлення.
- Етика наукових досліджень.
- Оприлюднення результатів наукових досліджень.
- Підготовка до захисту дисертаційної роботи [5].
- Академічна доброчесність, академічний плагіат, фальсифікації, фабрикації, списування, заборона використання додаткових джерел інформації.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Технологія оформлення та представлення наукових досліджень» є:

- висвітлити та проаналізувати загальну схему наукового дослідження у фізичному вихованні;
- опанувати методику застосування методів науково-педагогічного дослідження у сфері фізичного виховання;
- навчити здобувачів опрацьовувати, оформляти та представляти результати наукових досліджень в періодичних фахових вітчизняних і наукометричних базах зарубіжних видань [5].

Технологія оформлення та представлення наукових досліджень спрямована на формування здобувачами освітнього ступеня доктора філософії здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у галузі фізичної культури і спорту та педагогіки під час професійної діяльності, що вимагає від них оволодіння загальними і спеціальними компетентностями, зокрема:

- здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі освітніх, педагогічних наук та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- здатність до формування абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань;
- здатність здійснювати пошук та обробку наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень та їх практичне застосування;

- здатність проводити наукові дослідження на відповідному методологічному рівні;
- здатність розробляти наукові проекти, управляти ними, складати пропозиції щодо їх фінансування та реалізації;
- здатність до формування професійної етики, дотримуватися етичних принципів та академічної доброчесності в наукових дослідженнях;
- здатність володіти педагогічною майстерністю, педагогічною технікою, професійними вміннями до передачі наукових знань майбутнім фахівцям галузі педагогіки та фізичної культури і спорту під час освітнього процесу у ЗВО, здатність до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної, наукової та творчої діяльності.
- здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту, і можуть бути опубліковані у провідних наукових педагогічних виданнях;
- здатність до застосування концептуальних знань, новітніх теорій, технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень;
- здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту;
- здатність до продукування нових ідей та розв'язання комплексних програм в галузі дослідницько-інноваційної діяльності, апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у педагогічну практику на регіональному, національному та міжнародному рівнях;
- здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності [5].

Навчальна дисципліна «Технологія оформлення та представлення наукових досліджень» забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

- демонструвати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері освіти, зокрема педагогіки та фізичної культури і спорту, професійною етикою, демонструвати загальний культурний кругозір, нести відповідальність за особистий професійний розвиток;
- узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу;
- аналізувати та застосовувати концептуальні педагогічні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та педагогічні і фізкультурно-оздоровчі теорії у професійній сфері;
- демонструвати дослідницькі навички, достатні для організації і проведення наукових і прикладних досліджень у галузі педагогіки та фізичної

культури і спорту, отримання нових знань для здійснення інноваційної діяльності; критично аналізувати й оцінювати результати власних досліджень та інших дослідників;

- демонструвати навички презентації та оприлюднення результатів наукових досліджень у галузі педагогіки та фізичної культури і спорту державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати власних досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях;

- оцінювати здобутки та визначати й аргументувати перспективи власної наукової освіти. Усвідомлювати й розуміти методологічні функції філософії освіти, основні парадигми, закономірності та загальні тенденції розвитку освіти, зокрема фізкультурно-оздоровчої;

- опанувати навички дослідника, презентації результатів власних наукових досліджень українською мовою, застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, оволодіти критичним аналізом інформації і концептуалізацією та реалізацією наукових проектів, реєстрацією прав інтелектуальної власності [5].

Вимоги до успішності навчання:

1. Володіння теоретичним матеріалом з курсу «Технологія оформлення та представлення наукових досліджень».

2. Зараховано всі завдання, передбачені робочою програмою та інструктивно-методичними матеріалами.

3. Пройдено перевірку рівня засвоєння знань з тем, що виносились на самостійне опрацювання, на консультації у викладача.

4. Здано всі практичні завдання [5].

Висновки. Оволодіння вибірковою навчальною дисципліною «Технологія оформлення та представлення наукових досліджень» допомогло здобувачам створити струнку систему понять і категорій, пов'язаних між собою за допомогою суджень та математичних висновків. Вони важливі для дослідника тому, що розкривають сутності явищ, взаємозв'язку між ними, які дозволили здобувачам пояснити результати власних досліджень, які відповідним чином були оформлені і представлені у наукових статтях.

Список літературних джерел

1 Адаменко М.І., Бейлін М.В. Основи наукових досліджень. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 188 с.

2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

3. Колісніченко Е.В. Основи наукових досліджень: конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2012. 83 с.

4. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник К. : Алерта, 2014. 622 с.

5. Робоча програма навчальної дисципліни вибіркової освітньої компоненти «Технологія оформлення та представлення наукових досліджень» для підготовки здобувачів третього (доктор філософії) рівня вищої освіти. ЖДУ імені Івана Франка. 2024. 11 с. Укладач: Г. Грибан.